

امتحانات تجدیدی - شهریور ماه ۱۳۹۲
پاسخنامه مدارس شهرستان

مرکز مدیریت حوزه های علمیه
معاونت آموزش
اداره ارزشیابی و امتحانات

پایه :	۲	موضوع :	منطق ۲
تاریخ :	۹۲/۰۶/۰۶	ساعت :	۱۸

نام کتاب: منطق تعلیمی، از تقسیمات المملیه تا صناعات فممس

لطفاً به همه سؤالات تستی و ۸ سوال تشریفی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه، به سوال آخر نمره داده نمی شود (تستی ۱ و تشریفی ۲ نمره)

تستی:

۱. کدام گزینه، عکس نقیض مخالف «کل کاتب انسان» است؟ ب ۱۴۵
 أ. کل لا انسان هو لا کاتب ☐
 ب. لا شیء من اللانسان بکاتب ☒
 ج. ليس بعض لا انسان بلا کاتب ☐
 د. ليس بعض لا کاتب بانسان ☐
۲. قیاس «هر گاه فلزی طلا باشد کمیاب است - هر کمیابی گران قیمت است - پس هر گاه فلزی طلا باشد گران قیمت است» کدام یک از اقسام قیاس است؟ ج ۱۷۳
 أ. اقترانی حملی ☐
 ب. استثنایی ☐
 ج. اقترانی شرطی ☒
 د. استثنایی اتصالی ☐
۳. کدام شکل از اشکال اربعه همیشه نتیجه جزئی دارد؟ ج ۱۹۳
 أ. اول ☐
 ب. دوم ☐
 ج. سوم ☒
 د. چهارم ☐
۴. کدام گزینه در مورد «متداخلتان» صحیح است؟ ب ۱۳۷
 أ. هما المختلفان فی الکم و کیف ☐
 ب. اذا كانت الكلية صادقة، صدقت الجزئية المتحدة معها ☒
 ج. هما المختلفان فی کیف دون الکم و کانتا کلیتین ☐
 د. هما المختلفان فی کیف دون الکم و کانتا جزئیتین ☐

تشریحی:

* تمتاز معدولة المحمول عن السالبة محصلة المحمول بسلب الحمل في الثانية و حمل السلب في الاولى و بأن السالبة تجعل الرابطة فيها بعد حرف السلب و المعدولة تجعل الرابطة فيها قبل حرف السلب. ۱۱۵

۱. با توجه به عبارت، فرق قضیه «معدولة المحمول» با «سالبه محصلة المحمول» را در ضمن مثال توضیح دهید.
 در قضیه سالبه محصلة المحمول، محمول منفی نیست ولی ما حمل شدن این محمول بر موضوع را سلب می کنیم و رابط هم بعد از حرف سلب می آید مثل: ليس زيد هو قائم. اما در معدولة المحمول حمل بر موضوع وجود دارد اما نفی و سلب را بر موضوع حمل می کنیم. (حمل السلب) و حرف ربط هم قبل از حرف سلب می آید مثل: زيد هو ليس بقائم.

* تستعمل مانعة الجمع في جواب من يتوهم امکان اجتماع بين الشئيين في الموجبة. ۱۲۹

۲. قضیه «مانعة الجمع» را تعریف کرده، با توجه به عبارت، مورد استفاده آن در موجه را بنویسید.

هی ما يحکم فيها بتنافي طرفيها أو عدم تنافيها صدقاً لا کذباً بمعنى أنه لا يمكن اجتماعهما و يجوز أن يرتفعاً معاً فی الايجاب و يمكن اجتماعهما و لا يمكن ارتفاعهما فی السلب. اگر کسی گمان کند اجتماع مقدم و تالی جایز است، قضیه مانعة الجمع این توهش را بر طرف می کند مثلاً به کسی که توهم می کند امام ممکن است عاصی باشد می گوییم: إن الشخص إما أن يكون اماماً أو عاصياً لله.

* تناقض القضايا اختلاف في القضيتين يقتضي لذاته أن تكون إحدهما صادقة و الأخرى كاذبة. ۱۳۴

۳. تعریف تناقض را نوشته، توضیح دهید با قید «لذاته» چه موردی خارج می شود.

تناقض یعنی دو قضیه به گونه‌ای با هم اختلاف داشته باشند که ذاتاً یکی صادق و دیگری کاذب باشد. قید لذاته مواردی را خارج می‌کند که یک قضیه صادق و دیگری کاذب است اما نه به خاطر اختلاف ذاتی بلکه به خاطر امری خارجی، مثلاً در «کل انسان حیوان» و «لا شیء من الانسان بحیوان» به خاطر آن‌که موضوع اخص از محمول است، یکی راست و دیگری دروغ است.

۴. «نقیض» را تعریف کرده، چگونگی استخراج قضیه «منقوضة الطرفين» را بنویسید. ۱۶۲-۱۵۶

التقض هو تحويل القضية إلى أخرى لازمة لها في الصدق مع بقاء طرفي القضية على موضعهما. استخراج منقوضة الطرفين: نستبدل بموضوع القضية الاصلية نقيضه، فنجعله موضوعاً، و بمحمولها نقيضه، فنجعله محمولاً مع تغيير الكم دون کیف.

۵. چرا شکل اول در قیاس اقترانی حملی، موافق با طبع و بدیهی‌الانتاج است؟ همراه با مثال توضیح دهید. ۱۸۰

در شکل اول حد وسط در صغری محمول است و اصغر موضوع است و جایگاه اصغر در صغری عین جایگاهش در نتیجه است، چنان‌که حد وسط در کبری موضوع است و اکبر محمول است و اکبر جایگاهش در کبری عین جایگاهش در نتیجه است. مثل: زید ناطق - کل ناطق انسان - فزید انسان.

* لا إنتاج من مقدمتين جزئيتين لأن الجزئية لا تدل على أكثر من تلاقي طرفيها في الجملة. ۱۷۷

۶. عبارت را همراه با مثال اثبات کنید.

بعض الانسان حيوان بعض الحيوان فرس - نتیجه موجه آن کاذب است: بعض الانسان فرس. اگر به جای کبری این مقدمه را قرار دهیم «بعض الحيوان ناطق» نتیجه سالبه (بعض الانسان ليس بناطق) کاذب است.

* المنفصلة الحقيقية تستلزم أربع متصلات موافقة لها في الكم و کیف، فمنها متصلتان مقدم كل واحدة منهما عين أحد الطرفين و التالي نقیض الآخر، و منها متصلتان مقدم كل واحدة منها نقیض أحد الطرفين و التالي عين الآخر. ۲۱۲

۷. عبارت را بر مثال «العدد إمّا زوج أو فرد» تطبیق دهید.

اگر منفصله حقیقیه‌ای (مثل مثال) را به متصله تبدیل کنیم، چهار متصله از آن استخراج می‌شود:

۱. اذا كان العدد زوجاً فهو ليس بفرد ۲. اذا كان العدد فرداً فهو ليس بزواج

۳. اذا لم يكن العدد فرداً فهو زوج ۴. اذا لم يكن العدد زوجاً فهو فرد.

۸. چگونگی تبدیل قضیه متصله به منفصله را در ضمن مثال «كلما غرق زيد فهو في الماء» توضیح دهید. ۲۱۶

و المتصلة اللزومية الموجبة تستلزم مانعة الجمع و مانعة الخلو المتفقين معها في الكم و کیف، الاولى مانعة الجمع تتألف من عين المقدم و نقیض التالي: دائماً إمّا زيد قد غرق أو ليس في الماء، و الثانية مانعة الخلو تتألف من نقیض المقدم و عين التالي: دائماً اما زيد لم يغرق أو في الماء.

۹. نوع قیاس «الثلاثة عدد - العدد إمّا زوج أو فرد» را به طور کامل تعیین کرده، چگونگی نتیجه‌گیری آن را بنویسید. ؟؟؟؟

اقتترانی شرطی تشکیل شده از حملیه و منفصله. تكون اخذ النتيجة باسقاط الحد المشترك و هو كلمة «عدد» أخذنا جزء العملية الباقي مكانه في النتيجة التي هي منفصلة ايضاً، فتكون النتيجة: الثلاثة اما زوج أو فرد.